

NYTT LIV

LÄRAR-
HANDLEDNING
AV PÄR SAHLIN

CHRISTINA
WAHLDÉN

NATUR &
KULTUR

Lärohandledning till NYTT LIV

Av Christina Wahldén

Det här är en lärohandledning till boken *Nytt liv* av författaren Christina Wahldén, utgiven av bokförlaget Natur & Kultur. I lärohandledningen finns tankar, idéer och förslag på hur du kan arbeta med boken tillsammans med dina elever.

OM BOKEN

Nytt liv handlar om tolvåriga Nadir som lever i Maskrosdalen tillsammans med sin mamma, sin storebror Ibbe och lillasyster Salma. Äldsta storebrorsan Omar sitter i fängelse. Ibbe har också anammat en kriminell livsstil och han vill att Nadir ska springa ärenden åt honom. Ibbe har skaffat sig fiende i Maskrosdalen och en kväll går allt fel och han tvingas gömma sig. Nadir förstår att han måste rädda sig själv. På skolan finns städaren Reza, som bestämt sig för att börja ett nytt liv i Abisko. Nadir bestämmer sig för att följa med honom på den långa resan norrut. Är det möjligt för Nadir att börja ett nytt liv i Abisko? Och är han beredd att betala priset för att börja om?

SAMTALA OM LÄSNINGEN

Att låta eleverna samtala om boken före, under och efter läsningen fungerar som ett stöd för dem att förstå och leva sig in i det de läser. Samtalen kan röra allt från handlingen, karaktärerna och miljöerna till språket och berättartekniska drag. I samtalen får eleverna möjlighet att reflektera och fördjupa sina tankar och känslor som läsningen väcker.

Boken *Nytt liv* skildrar en våldsamt samtid där unga människor på olika sätt lever nära kriminalitet och gänguppställningar. En verklighet som för vissa elever är en del av deras vardag, medan den för andra är något som de enbart tar del av via media. I boken finns flera teman som exempelvis gruppträck, tystnads-kulturer, familjerelationer, segregation och kontrasten mellan stad och land, som både väcker frågor, undringar och känslor hos eleverna. Boken väjer inte för att skildra det våld som finns omkring de kriminella gängerna och eleverna behöver ges möjlighet att samtala och reflektera över det lästa.

Använd dig gärna av samtalsmodeller som uppmuntrar eleverna att våga prata och delge sina tankar, till exempel EPA-modellen där eleverna först funderar Enskilt, sedan i Par för att därefter diskutera gemensamt med Alla.

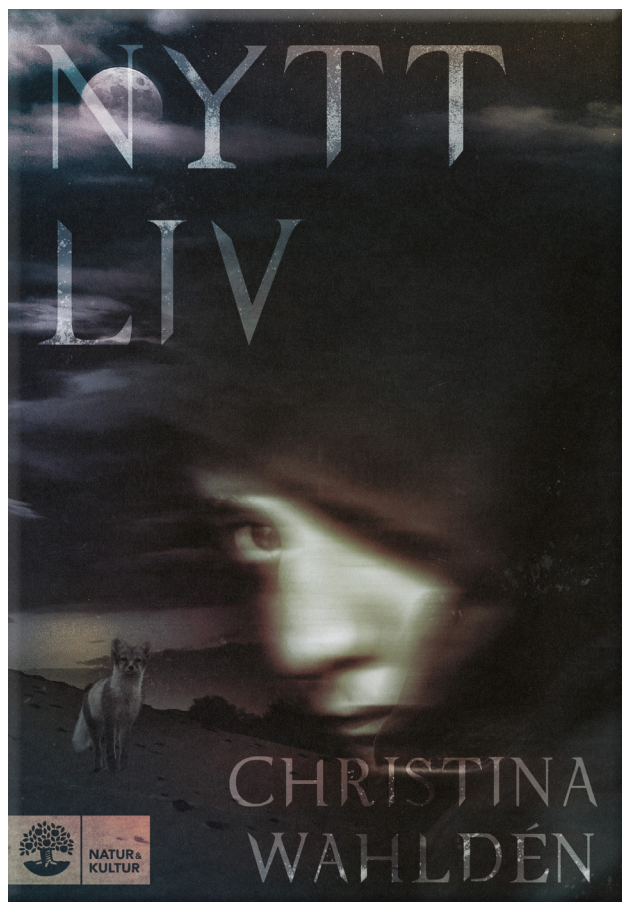
FÖRE LÄSNING

Här nedan följer förslag på uppgifter att göra före läsningen.

Titta på omslaget

Låt eleverna titta på omslaget och läsa baksidestexten.

1. Vad heter författaren som har skrivit boken? Känner du till några fler böcker som författaren har skrivit? Vad heter de böckerna?
2. Vad tror du att titeln *Nytt liv* syftar på?
3. Vad föreställer omslaget? Vem tror du att personen på omslaget är?
4. Vad får du veta i baksidestexten?
5. Vad tror du kommer att hända i boken?

UNDER LÄSNINGEN

Nedan följer förslag på frågor att arbeta med under läsningen. Samtala gemensamt utifrån frågorna eller låt eleverna besvara dem på egen hand. Under varje avsnitt finns också ord och begrepp att arbeta med.

(En dröm), s. 9 – 14

1. Varför tänder Nadir eld på soffan i skolan? Varför går det inte riktigt som han har tänkt sig?
2. Hur reagerar brandpersonalen när de möter Nadir? Hur vill han att de ska reagera?
3. Branden på skolan är bara en dröm, men den kanske säger något om Nadirs livssituation. Vad tror du att drömmen betyder?

Kapitel 1 – 5, s. 15 – 37

Ord och begrepp: kippa efter andan, retro(affisch), socialtjänsten, domstol, grovt vapen- och narkotikabrott, stödfamilj, socialbidrag

1. Vilka personer består Nadirs familj av?
2. Vad menar Ibbe när han säger att ”han aldrig går naken”?
3. Hur märks det att Nadir tycker om djur? Ge exempel.
4. Varför verkar Nadir så rädd för att prata med poliserna?
5. På vilket sätt märks det att Maskrosdalen inte är en trygg plats att bo i?
6. Varför vill en del bli ”hjälpredor” åt de kriminella gängen? Vilka nackdelar ser Nadir med att vara en ”hjälpreda”?

Kapitel 6 – 12, s. 38 – 67

Ord och begrepp: förskottsbetalning, tjugo lax, rotvälta, rikemansbarn, socialen

7. Varför vill Mustafa att de ska filma scenen då han förnedrar Ibbe?
8. Vad fanns i de olika väskorna som Nadir lämnar och hämtar?
9. Varför tror du att läraren Ali vill prata om Shakespeare och *West Side Story* med klassen?

10. Hur reagerar Fatima på filmklippen från *West Side Story*?
11. Vem är Reza? Varför tycker han att det är bra med polisen?
12. Hur reagerar eleverna när de får syn på filmen där Ibbe blir förnedrad? Hur känner sig Nadir?
13. Varför känns det som att filmen, som Nadir har på sin mobil, ”bränner i fickan”?
14. Hur ska Nadir kunna undvika att bli som sina bröder, enligt hans mamma?

Kapitel 13 – 19, s. 68 – 91

Ord och begrepp: gängkonflikt, skottsäker väst, kupé

15. Vad har hänt med Mustafa?
16. Hur vet Nadir var Ibbe har gömt sig?
17. På vilka sätt vill Ibbe att Nadir ska hjälpa honom?
18. Vad betyder förkortningen HSS?
19. Vad ska Nadir använda pengarna till som han tar från väskan?
20. Varför vill Nadir följa med Reza till Abisko? Varför vill inte Reza ha med sig Nadir på resan?

Kapitel 20 – 25 s. 92 – 112

Ord och begrepp: konduktör, smugglare

21. Hur reagerar Reza när han upptäcker att Nadir är i hans kupé?
22. Varför drömmer Reza mardrömmar?
23. Vad är det som får Reza att ändra sig och hjälpa Nadir?
24. Vilka olika tankar och känslor brottas Nadir med när han tänker på att han lämnat Maskrosdalen?
25. Vad är det för plan som Nadir hoppas kunna genomföra när han kommer till Abisko? Hur tror du att det kommer att gå för honom?

Kapitel 26 – 29, s. 117 – 136

Ord och begrepp: turiststation, nordsamiska, norrsken, sameviste, berg, fjäll, träsk, vilt (kött), hundspann, draghund, ledarhund, medar, polarnatt, tömmar renskiljning, sameby, renskötare

26. Varför vill inte Reza ha med Nadir att göra när de väl kommer till Abisko?
27. På vilka sätt är Abisko helt annorlunda jämfört med Maskrosdalen? Ge exempel på skillnader. Finns det några likheter?
28. Hur styr Sigge hundarna i hundspannet?
29. Vad tror du Sigge menar när han säger att han kan hjälpa Nadir om han bara berättar hur det är?

Kapitel 30 – 34, s. 137 – 155

Ord och begrepp: hjortron, bromsar (insekter), skoter, rimfrost, lämmel, snöbivack

30. Vad har hänt med Nadirs mamma och syster?
31. Varför har Nadir så svårt att somna första kvällen hos Sigge och Alva?
32. Nadir tänker att han ”hör tystnaden”. Vad tror du han menar med det?
33. Vad är det som får Nadir att berätta vem han är för Sigge? Hur känner han sig efteråt?
34. Nadir tycker att både Sigge och Alva är tuffa, men på ett helt annat sätt än Ibbe. Hur menar han, tror du?

Kapitel 35 – 42, s. 156 – 184

Ord och begrepp: midnattssol, jojk, sittlift, pistmaskin, lavin, fjällräddare, vittna

35. Vad har man inom samisk tradition trott att norrsken är för något?
36. Varför kastade någon in en handgranat i Fatimas lägenhet? Vad har hänt med Fatima och varför tycker Nadir att det är hans fel?
37. Alva säger att man måste berätta det man vet, annars tar våldet aldrig slut. Varför kan det ändå vara svårt att göra som Alva säger?
38. Vad är det som gör att Nadir till slut berättar allt för Alva?

Kapitel 43 – 49, s. 185 - 205

Ord och begrepp: identitet, kontaktfamilj

39. Vad menar Nadir när han tänker att han inte ska svika Salma?
40. Hur får Nadir veta att Ibbe är död?
41. Nadir och hans familj måste få nya identiteter. Vilka konsekvenser får det för familjens liv? Ge exempel.
42. Vilka intressen har Malik som Nadir inte hade? På vilka andra sätt tycker du att Nadir/Malik har förändrats?
43. Vem är Mando?

(Verklighet, ingen dröm), s. 206 – 207

Ord och begrepp: bjällra

44. Hur upplever Malik mötet med renen i skogen? Vilka likheter ser han mellan sig själv och renen?
45. Läs inledningskapitlet ”(En dröm)” tillsammans med bokens avslutningskapitel.
 - a. Vad tror du att drömmen i bokens inledning står för/symboliserar?
 - b. På vilket sätt tycker du att inledningskapitlet och bokens avslutning hänger samman?

EFTER LÄSNINGEN

Efter läsningen passar det bra att ha ett avslutande boksamtal. Här nedan finns också förslag på kreativa övningar att göra i anslutning till boken.

Boksamtal

Samtala utifrån nedanstående frågor.

1. Hur tror du att det går för Nadir/Malik och hans familj i framtiden?
2. På vilket sätt är titeln *Nytt liv* passande för bokens handling? Om du fick välja en annan titel, vilken skulle du då välja? Varför?
3. Hur skulle du känna om du och din familj var tvungen att bryta upp och förändra allt i era liv som Nadirs familj är tvungen att göra? Vad tror du skulle vara svårast med att leva med en ny identitet på en ny plats?
4. Vilken person skulle du helst vilja vara i berättelsen? Berätta varför.
5. Vilken person i berättelsen tyckte du mest om? Berätta varför.
6. Finns det något eller någon i boken som du känner igen dig i? Ge exempel.
7. Vad tror du är den största orsaken till att barn och ungdomar hamnar i kriminalitet? Vad kan samhället/skolan/familjer/vänner göra för att färre barn och ungdomar ska hamna i kriminalitet?
8. Vad skulle du göra om du såg att en vän höll på att dras in i kriminalitet? Vart skulle du vända dig för att be om hjälp om du själv blev hotad eller på annat sätt blivit indragen i något kriminellt?
9. Var det något som du undrade över i berättelsen? Vad var det?
10. På vilka sätt påminner boken om andra böcker, filmer, spel som du har läst eller sett?

KREATIVA UPPGIFTER

Under och efter läsningen passar det att göra olika kreativa uppgifter som kan kopplas till boken. Här nedan finns förslag på sådana uppgifter.

Brevet

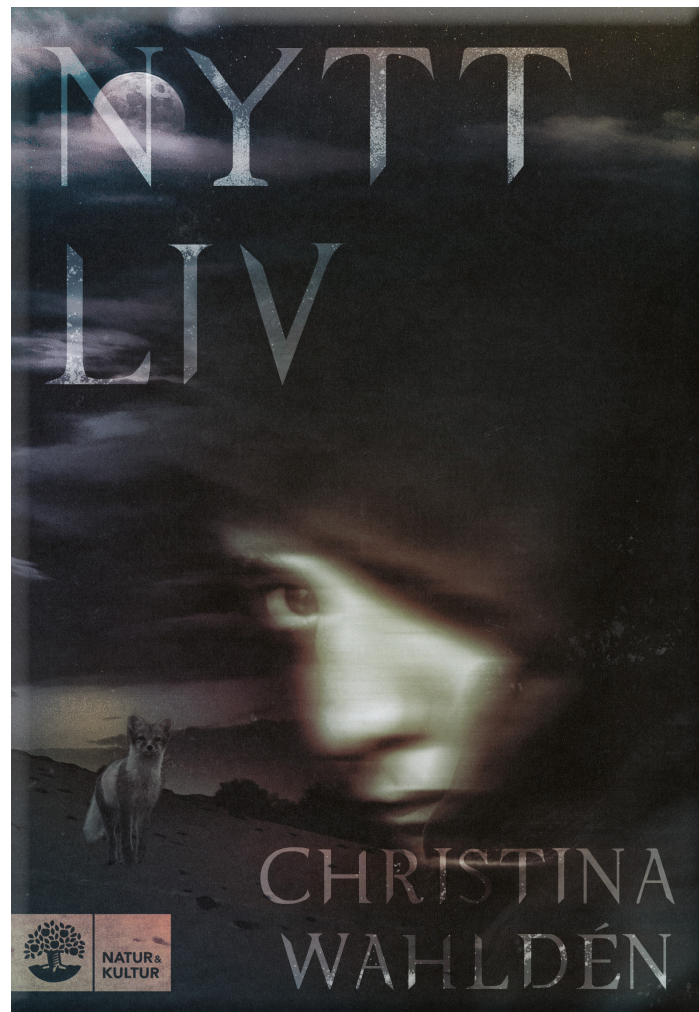
Tänk dig att du är Malik. Du har levt med din nya identitet under snart ett år. Du bestämmer dig för att skriva ett brev eller mejl till Fatima eller Jamal från en hemlig adress. Du får inte på några villkor berätta var du bor. Vad vill du säga till Fatima eller Jamal? Vad vill du berätta om i ditt nya liv? Vad undrar du om i deras liv? Har du några råd att ge dem?

Balkongscenen

Läs balkongscenen i William Shakespeares pjäs *Romeo och Julia*, eller se ett filmklipp med brandstegsscenen i *West Side Story*. Skriv en egen version av scenen.

Fakta om Abisko

Den sista delen av boken utspelar sig i Abisko i norra Sverige. Ta reda på fakta om Abisko och Gabna sameby och skriv en faktatext om platsen och människorna som lever där. Svara på frågor som har med renskötsel att göra, om turiststationen, om norrsken med mera.

Nytt liv är skriven av Christina Wahldén.

Mer information finns på Natur & Kulturs hemsida:
[https://www.nok.se/titlar/allmanlitteratur-barn-och-ungdom/
nytt-liv/](https://www.nok.se/titlar/allmanlitteratur-barn-och-ungdom/nytt-liv/)